

บทที่ 5

สรุปและอภิปรายผลการศึกษาวิจัย

5.1 สรุปผลการศึกษา

5.1.1 สรุปข้อมูลของชุมชนในพื้นที่ องค์การบริหารส่วนตำบลคอนช้าง อำเภอเมือง จังหวัดขอนแก่น มีจำนวน 8 หมู่บ้าน คือ

หมู่ที่ 1 บ้านคอนช้าง

หมู่ที่ 2 บ้านป่าเหลื่อม

หมู่ที่ 3 บ้านป่าสังข์

หมู่ที่ 4 บ้านหนองฮี

หมู่ที่ 5 บ้านหัวบึง

หมู่ที่ 6 บ้านหัวสระ

หมู่ที่ 7 บ้านคอนหญ้านาง

หมู่ที่ 8 บ้านนิคม

สถานที่ท่องเที่ยว ในอบต.คอนช้าง ได้แก่ กู่แก้ว และบึงแก่น้ำด่อน

5.1.2 สรุปผล การวิเคราะห์ SWOT ของอบต.คอนช้าง ผู้การท่องเที่ยวเชิง คือ

จุดแข็ง

- มีหน่วยงานของรัฐให้การสนับสนุน ได้แก่ กรมศิลปากรในการบูรณะปราสาทกู่แก้ว อบต.คอนช้างให้สนับสนุนด้านการรักษาสภาพแวดล้อมภายนอกปราสาทกู่แก้ว
- คนในชุมชนมีความชำนาญในการทำผลิตภัณฑ์ เพื่อเป็นสินค้าจำหน่ายให้แก่นักท่องเที่ยว
- มีการบริหารจัดการน้ำในแหล่งน้ำของชุมชน เพื่อการอุปโภคและบริโภค
- บริเวณบึงแก่น้ำด่อนมีทัศนียภาพที่สวยงาม และใช้เป็นฉากในการถ่ายทำภาพยนตร์
- กลุ่มเลี้ยงกระบือในชุมชน เคยเป็นกลุ่มที่ได้รับรางวัลระดับประเทศ

จุดอ่อน

- ขาดประชาสัมพันธ์แหล่งท่องเที่ยว ศาสนสถาน (ปราสาทกู่แก้ว)
- ชุมชนไม่สามารถเข้ามาพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวปราสาทกู่แก้วได้เอง
- ขาดการจัดระเบียบ หลักเกณฑ์ ของกลุ่มอาชีพที่มีในชุมชน
- ตัวปราสาทมีโบราณสถานไม่มากนัก จึงเป็นแหล่งท่องเที่ยวที่มีความน่าสนใจไม่มากนัก
- อบต.คอนช้างมีงบประมาณในการสนับสนุนไม่มากนัก
- ขาดตลาดในการรองรับผลิตภัณฑ์ที่เป็นสินค้าของชุมชน
- ไม่มีกิจกรรมที่ส่งเสริมการท่องเที่ยว

- สินค้าของชุมชนไม่มีแตกต่าง แปลกใหม่
- ชุมชนมีความสามารถในการรองรับปัญหาด้านสุขภาพไม่มากนัก

โอกาส

- มีการจัดตั้งกลุ่มอาชีพของชุมชน ใน อบต.คอนช้างจำนวน 10 กลุ่ม
- การรื้อฟื้นงานประเพณีบุญคู่ เป็นการประชาสัมพันธ์ทางอ้อมให้ประชาชนได้เดินทางมาในแหล่งท่องเที่ยวปราสาทคู่แก้ว และมีกิจกรรมทางศาสนา เช่น การทำบุญ โรงทาน รวมทั้งการแสดง ทำให้ผู้ที่เข้าร่วมมีส่วนร่วมในกิจกรรมต่างๆ
- มีการจัดพื้นที่ป่าเต็งรังให้เป็นป่าสงวนของชุมชนเพื่ออนุรักษ์นกเอี้ยง
- การจัดแสดงกระบวนการขั้นตอนในการปั้นผลิตภัณฑ์ และขายผลิตภัณฑ์เครื่องปั้นดินเผาไปด้วยตามงาน เทศกาลต่างๆ ในจังหวัด เช่น งานถนนศิลปะจัดโดยคณะศิลปกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น งานเกษตรจัดโดยคณะเกษตรศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น งานใหม่จัดโดยจังหวัดขอนแก่น

ความเสี่ยง

- ทาง อบต. ขาดบุคลากรในการทำงาน จึงไม่สามารถพัฒนาบึงแก่น้ำร้อนได้ ทำให้โครงการต้องยุติลง
- พื้นที่บริเวณรอบบึงแก่น้ำร้อนยังคงเป็นพื้นที่ป่าที่รกร้าง ไม่มีนักท่องเที่ยวเดินทางไป
- ปัญหาของปริมาณน้ำทำให้เกิดอุทกภัย และภัยแล้ง ในพื้นที่บริเวณบึงแก่น้ำร้อน
- ขาดการสืบสาน ถ่ายทอดศิลปวัฒนธรรมท้องถิ่นให้แก่ คนรุ่นใหม่ของชุมชน
- ปราสาทคู่แก้วอยู่ในบริเวณของวัดป่าสามัคคี แต่ปัจจุบันตัวปราสาทยังคงอยู่ในความรับผิดชอบของกรมศิลปากร หากทางกรมศิลปากรส่งมอบความรับผิดชอบให้ทางอบต.คอนช้าง ทางอบต.มีงบประมาณไม่เพียงพอในการรื้อถอน ก่อสร้างสำนักสงฆ์แห่งใหม่
- ขาดหน่วยงานที่ให้การสนับสนุนงบประมาณในการพัฒนาด้านการท่องเที่ยว
- การแข่งขันกันเองของชุมชนในการผลิตสินค้าชนิดเดียวกัน
- พื้นที่ป่าของชุมชนลดลงเนื่องจากการขยายเมืองและการตัดถนนที่เพิ่มมากขึ้น

5.1.3 สรุปจากการประชุมระดมสมองเชิงสร้างสรรค์ (AIC)

ผลสรุปของการประชุมได้แนวทางการดำเนินงานในการจัดการและพัฒนาชุมชนให้เป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศอย่างยั่งยืน โดยจากความต้องการของผู้เข้าร่วมประชุมที่ต้องการได้รับข้อมูลและความรู้เพิ่มเติมในด้านต่างๆ เพื่อนำไปสู่การจัดอบรมแก่สมาชิกในชุมชนที่สนใจการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ ซึ่งมีหัวข้อดังนี้

11. การออกแบบผลิตภัณฑ์โดยใช้วัสดุธรรมชาติที่เหมาะสมในสิ่งแวดล้อมชุมชน
12. เศรษฐศาสตร์กับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ โดย ผศ.จินตนา สมสวัสดิ์
13. การท่องเที่ยวเชิงนิเวศ

14. จิตสำนึกสิ่งแวดล้อมของชุมชนในแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศ
15. การออกแบบสินค้าของที่ระลึกในแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศ
16. การจัดการสิ่งแวดล้อมทางกายภาพในแหล่งท่องเที่ยว
17. การอนุรักษ์วิถีชีวิตและอัตลักษณ์ของชุมชนในแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศ
18. การอนุรักษ์โบราณวัตถุ และ โบราณสถานในแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศ
19. การจัดการแหล่งการท่องเที่ยวเชิงนิเวศโดยชุมชน
20. การสร้างสรรค์ผลิตภัณฑ์ดินเผา เพื่อแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศ

5.1.4 สรุปผลการอบรมและปลูกจิตสำนึกด้านการท่องเที่ยวเชิงนิเวศและการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ตามหลักเศรษฐกิจพอเพียง

ในการอบรมและปลูกจิตสำนึกในหัวข้อต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศของชุมชน โดยผู้เข้าร่วมอบรมได้รับความรู้ความเข้าใจเพิ่มมากขึ้น โดยผลจากแบบประเมินความรู้ก่อนการอบรมและปลูกจิตสำนึก ผู้เข้าร่วมอบรมส่วนใหญ่มีความรู้ความเข้าใจในเรื่องที่อบรมในระดับพอใช้ และในระดับปานกลาง หลังจากที่มีการอบรมและปลูกจิตสำนึก ผู้อบรมได้ทำแบบประเมินอีกครั้งพบว่า ผู้อบรมทั้งหมดมีระดับความเข้าใจในระดับสูงขึ้น โดยส่วนใหญ่มีความรู้ความเข้าใจในเรื่องที่อบรมในระดับสูง และผู้อบรมส่วนที่เหลือมีความรู้ความเข้าใจในเรื่องที่อบรมในระดับปานกลาง และไม่มีผู้เข้าอบรมและปลูกจิตสำนึกเข้าใจเรื่องที่อบรมในระดับน้อย และพอใช้เลย

5.2 อภิปรายผลการศึกษา

ในการพัฒนาพื้นที่ในอบต.คอนช้าง ให้เป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศ มีปัจจัยที่เอื้อต่อการท่องเที่ยวหลายปัจจัย ได้แก่

- ด้านการเข้าถึง สามารถเดินทางได้สะดวก เพราะอยู่ในอำเภอเมือง โดยห่างออกจากตัวเมืองจังหวัดขอนแก่น ไม่ถึง 30 กิโลเมตร ทำให้ใช้เวลาในการเดินทางไม่นาน และสามารถเดินทางแบบไปเช้าเย็นกลับได้
- สภาพแวดล้อมของธรรมชาติที่สวยงาม เนื่องจากประชาชนในชุมชนส่วนใหญ่ประกอบอาชีพกสิกรรม ทัศนียภาพโดยรอบที่เป็นทุ่งนา และการดำรงวิถีธรรมชาติ ทำให้พื้นที่ในอบต.คอนช้างยังคงมีความสวยงามแบบวิถีชนบทแบบดั้งเดิมอยู่ ซึ่งเป็นจุดเด่นสำหรับการรองรับนักท่องเที่ยวที่ต้องการสัมผัสกับธรรมชาติในชนบท
- ในชุมชนมีการจัดตั้งกลุ่มอาชีพอยู่แล้วจำนวน 10 กลุ่ม ทำให้สามารถช่วยเหลือและประสานงานกันกับสมาชิกได้ง่าย เพื่อรองรับกิจกรรม และการจับจ่ายใช้สอยของนักท่องเที่ยวที่จะเข้ามาในชุมชน

ปัจจัยที่ต้องมีการพัฒนาปรับปรุง เพื่อเพิ่มขีดความสามารถในการจัดการท่องเที่ยวที่ยั่งยืน รักษาสิ่งแวดล้อม และดำรงวิถีชีวิตของชุมชนไว้ มีดังนี้

- พื้นที่ในบริเวณคูแก้ว และบึงแก่น้ำค้อน ควรมีการจัดกิจกรรมบริเวณโดยรอบของคูแก้ว ซึ่งอาจจะออกมาด้านนอกของปราสาท เนื่องจากพื้นที่ด้านในเป็นเขตความรับผิดชอบของกรมศิลปากร ซึ่ง

อบต.คอนช้าง ไม่มีอำนาจในการจัดการพื้นที่ เช่นมีการจัดตั้งร้านค้าจำหน่ายเครื่องสังฆภัณฑ์สำหรับผู้ที่มาสักการบูชาภายในวัด และกุฏิแก้ว รวมทั้งมีร้านค้าจำหน่ายผลิตภัณฑ์ของชุมชน โดยในช่วงแรกอาจมีการจำหน่ายเฉพาะวันพระ เพราะมีประชาชนเข้ามาในวัดมาก และค่อยๆเปิดวันที่จำหน่ายให้มากขึ้น

- การปรับปรุงพื้นที่ในบึงแก่น้ำตอน ให้มีความสวยงามมากขึ้น และมีเส้นทางที่เข้าถึงได้สะดวก โดยปรับพื้นถนนที่เป็นหลุมเป็นบ่อให้เรียบเสมอกัน รวมทั้งการจัดกิจกรรมทางน้ำ เช่น การเช่าเรือถีบรอบบึง การแข่งขันตกปลา เป็นต้น เพื่อให้นักท่องเที่ยวที่มาสามารถทำกิจกรรมในแหล่งท่องเที่ยวได้
- การจัดการที่พักแบบโฮมสเตย์ของชุมชนยังขาดความพร้อม ในหลายด้านเพราะชุมชนยังไม่มีรูปแบบของที่พักแบบนี้มาก่อน จึงต้องมีการอบรมและให้ความรู้ หรือการศึกษาดูงานจากชุมชนที่เคยทำมาก่อน

